

Handläggare
Kristina Björkegren Linder
Telefon: 08-50833890

Till
Utbildningsnämnden
2025-02-20

Motion om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/1179

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att staden behöver en ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor av Andréa Hedin (M) till utbildningsnämnden för yttrande.

I motionen konstateras att många kommuner arbetar aktivt för att identifiera och hjälpa barn som kan ha tvingats in i äktenskap eller förts i väg på så kallade ”uppfostringsresor”. Enligt motionen ligger Stockholms stad efter i detta arbete. Därför bör utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram en ny, uppdaterad handlingsplan om hedersrelaterat våld och förtryck, som också omfattar de nya lagförslagen om utvidgat utreseförbud. Enligt motionen bör även nämnden ges i uppdrag att utveckla metoder för systematisk uppföljning av barn som inte återvänt efter lov och ta fram en informationskampanj som betonar vikten av att orosanmäla när barn riskerar att föras utomlands på heders- och uppfostringsresor.

Det pågår, enligt förvaltningens mening, omfattande insatser inom det berörda området inom staden, i förvaltningen och på stadens skolor med att kartlägga, informera om och motverka hedersrelaterat våld, uppfostringsresor och barnäktenskap. Det arbetet fortgår och utvecklas kontinuerligt i samarbete mellan stadens förvaltningar och i samverkan med myndigheter och civilsamhälle.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att staden behöver en ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor av Andréa Hedén (M) till utbildningsnämnden för yttrande.

I motionen konstateras att många kommuner arbetar aktivt för att identifiera och hjälpa barn som kan ha tvingats in i äktenskap, förts i väg på så kallade ”uppfostringsresor” eller ”rehabilitering av” sexuell läggning. Enligt motionen ligger Stockholms stad efter i detta arbete. Därför bör utbildningsnämnden ges i uppdrag att ta fram en ny, uppdaterad handlingsplan om hedersrelaterat våld och förtryck, som också omfattar de nya lagförslagen om utvidgat utreseförbud. Enligt motionen bör även utbildningsnämnden ges i uppdrag att utveckla metoder för systematisk uppföljning av barn som inte återvänt efter lov samt, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en informationskampanj som betonar vikten av att orosanmäla när barn riskerar att föras utomlands på heders- och uppfostringsresor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samarbete med gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 11 februari 2025. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 12 februari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningens handlingsplan ”Våga fråga, lyssna och agera” är ett viktigt stöd för skolorna i arbetet vid misstanke om våld. Handlingsplanen sträcker sig över 2025. Ett arbete med att revidera planen har påbörjats och förvaltningen inväntar även den kommande stadsövergripande handlingsplanen mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation. Stadens handlingsplan kommer förankras i och utgöra utgångspunkt för revideringen av den handlingsplan som riktar sig mot stadens kommunala skolor. För att ytterligare stödja skolornas insatser för att motverka heders- och uppfostringsresor har förvaltningen förstärkt information på webben såväl externt som internt. På *Pedagog Stockholm* har en särskild vägledningssida byggts upp som informerar om den utvidgade lagstiftningen samt rutiner för och stöd till skolpersonal i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Utbildningsförvaltningen och personal från stadens skolor har under 2024 ingått i ett samarbete med socialförvaltningen, förskoleförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna kring rutiner och förebyggande arbete för att motverka att barn och unga förs utomlands mot sin vilja eller utsätts för skadliga utlandsvistelser. Målet med samarbetet är att förhindra barnäktenskap, könsstämpning, skydda mot skadliga utlandsvistelser och att se till att ny lagstiftning är väl känd. Samarbetet och dialogen kommer att fortsätta det kommande året med förhoppningen att utveckla ett mer familjeorienterat arbetssätt i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Utbildningsförvaltningen har även regelbundet utbyte och kontakt med andra städer, organisationer och myndigheter kring insatserna mot hedersrelaterat våld, under 2024 bland annat med Västerås stad.

Stadens skolor och central förvaltning har upparbetade rutiner för skolfrånvaro. Det pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att säkerställa skolnärvaro och analysera skolfrånvaro utifrån olika perspektiv. Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att kartlägga elevfrånvaro och att lägga förslag på ett nationellt frånvaroregister. Förvaltningen ser fram emot en nationell kartläggning och förslag till riktlinjer för att ytterligare stärka det viktiga arbetet i att upptäcka och skydda utsatta barn och unga.

Sedan 2019 har utbildningsförvaltningen i samverkan med socialförvaltningen årligen genomfört informationskampanjer som belyser vikten av att agera och uppmanar till orosanmälan vid misstanke om att barn riskerar att föras utomlands. Informationsbrev har gått ut till stadens rektorer och till enhetschefer på stadsdelsförvaltningarna. I samarbetet har även ingått kampanjer för att nå unga på sociala medieplattformar utifrån samma tema. Det arbetet har skett i samverkan med länets resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, Origo.

Utbildningsförvaltningen genomför även en egen informationskampanj vid läsårsstart i augusti. Då sprids också pågående nationella kampanjer från BRÅ, Polisen, Skolverket och Jämställdhetsombudsmannen.

Förvaltningen vill avslutningsvis betona att det pågår ett omfattande arbete inom staden, i förvaltningen och på stadens skolor med att kartlägga, informera om och motverka hedersrelaterat våld, uppfostringsresor och barnäktenskap. Det arbetet fortgår och utvecklas kontinuerligt i samarbete mellan stadens förvaltningar och i samverkan med myndigheter och civilsamhälle. Såväl förvaltningsspecifika som stadsövergripande handlingsplaner är

upprättade och revideras kontinuerligt. Det genomförs därtill regelbundet riktade och allmänna informationskampanjer för att synliggöra och motverka hedersrelaterat våld i olika kommunikationskanaler. Stadens skolor och förvaltningen bedriver också ett kontinuerligt och systematiskt arbete med att säkerställa skolnärvaro och analysera skolfrånvaro utifrån olika perspektiv.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdheten eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Motion om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor av Andréa Hedin (M)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2025-02-11